

GIỚI THIỆU LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Cách sử dụng cấu trúc bị động tiếng Nga theo quan điểm của người Việt

(Употребление русских пассивных конструкций с позиции носителя вьетнамского языка)

NGUYỄN THỊ QUỲNH HƯƠNG*

Luận án gồm: Phần mở đầu, 2 chương, kết luận, mục lục sách tham khảo và phụ lục.

Phần mở đầu nêu:

1. Tính cấp bách của đề tài;
2. Đối tượng nghiên cứu;
3. Mục đích và nhiệm vụ của nghiên cứu;
4. Cái mới của nghiên cứu;
5. Ý nghĩa lý luận của nghiên cứu;
6. Ý nghĩa thực tiễn của nghiên cứu;
7. Tư liệu sử dụng trong nghiên cứu;
8. Các luận điểm đưa ra bảo vệ.

Chương 1. Tổng quan nghiên cứu về dạng (Залог) trong tiếng Nga và tiếng Việt

Đây là tổng quan không đầy đủ. Chúng tôi chỉ trình bày tổng quan ở mức độ cần thiết cho nghiên cứu.

Chương 2. Cấu trúc bị động trong tiếng Nga và tiếng Việt

Chúng tôi theo quan điểm ngữ pháp chức năng của A.V. Bondarko (A.B. Бондарко); phân tích đặc điểm giao tiếp và đặc điểm ngữ dụng của cấu trúc bị động; xác lập các phương thức truyền đạt cấu trúc bị động từ tiếng Nga sang tiếng Việt dựa trên bản dịch các tác phẩm văn học của I. Bunin, L. Tolstoi và K. Paustovsky. Chúng tôi cũng lưu ý một vài trường hợp, khi trong tác phẩm tiếng Nga, tác giả dùng cấu trúc chủ động, nhưng khi dịch sang tiếng Việt lại dùng cấu trúc bị động.

* TS., Khoa tiếng Nga, Trường Đại học Hà Nội

Phân tích sự khác nhau giữa cấu trúc động (пассивы) và cấu trúc tĩnh (стативы) nói chung, chúng tôi xem xét các dạng thức bị động trong các thành ngữ (фразеологизмы) và câu nói mang tính nghi thức (этикетные фразы) nói riêng.

Không phải trong mọi trường hợp đều có thể phân định rõ ràng ý nghĩa bị động (пассивное значение), ý nghĩa tĩnh (стативное значение) và ý nghĩa phản thân (возвратное значение) mà động từ vị ngữ biểu thị. Trên thực tế có rất nhiều trường hợp giao thoa. Dựa trên ngữ liệu thu thập được từ tác phẩm của các nhà văn nêu trên, chúng tôi chia các trường hợp giao thoa thành 2 loại: 1) ý nghĩa bị động và ý nghĩa phản thân; 2) ý nghĩa bị động và ý nghĩa tĩnh. (Xin xem thêm Tạp chí Khoa học Ngoại ngữ số 16 tháng 9/2008).

Cuối mỗi phần trong Chương 2 này, chúng tôi đưa ra một số gợi ý mang tính phương pháp phục vụ việc dạy tiếng Nga ở Việt Nam.

Phần kết luận trình bày kết quả thu được trong quá trình nghiên cứu.

Theo quan điểm ngữ pháp chức năng, chúng tôi xem xét ngữ cảnh (контекстные реализации) mà các dạng thức bị động của động từ vị ngữ cùng tham gia trong câu với các đơn vị ngôn ngữ ở các cấp độ khác nhau để tìm ra đặc điểm hành chức (особенности функционирования) của các dạng thức bị động đó và áp dụng kết quả nghiên cứu vào việc dạy các hiện tượng ngữ pháp của tiếng Nga nêu trên cho sinh viên chuyên ngữ ở Việt Nam.